

ЗАСЕДАНИЕ НА РЪКОВОДСТВОТО С ЛИТЕРАТУРНОТО БЮРО И РЕЖИСЬОРСКАТА
КОЛЕГИЯ, ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА РЕПЕРТОАРА ЗА СЕЗОН 1973/1974 ГОДИНА
13. април 1973

ПРИСЪСТВУВАЩИ:

1. Александър Гетман
2. Севелина Гьорова
3. Илияна Друмева
4. Ванчо Банов
5. Енчо Уалачев
6. Кръстьо Мирски
7. Моис Бениеш
8. Орлин Орлинов

АЛЕКСАНДЪР ГЕТМАН. През месец май аз трябва да изнеса доклад пред
Председателството на Комитета, а след това и пред бюрото за репер-
тоара на Народния театър. Вече се състоя един първи разговор на
началника отдел "Театър" с ръководствата на театрите от София
и провинцията по репертоарния проблем. По мнението на Управление
театър репертоарът за следващия сезон трябва да бъде ориентиран
с оглед на V национален преглед. За времето до прегледа ще бъдат
замръзени актьорските и режисьорски състави към театрите с оглед
да се нормализира работата и подготовката на прегледа и да се
преустанови текуществото. Статутът за прегледа вече е утвърден от
Председателството, но понеже Бюрото на КИК не можа да се събере
до края на март и да го приеме, ще го разпратим така по театрите,
пък после ако се наложи ще внасяме по някои спорни въпроси корек-
ции. А спорните моменти са два. Първото е дали само един спектакъл
на дадена пиеса да се допуска до прегледа, защото при това положе-

жение ще стане така, че по предварително условие младите режисьори няма да могат да се представят на прегледа. Повечето от театрите естествено се ориентират към известни имена. А на нас ни е нужно най-добрите режисьори да се представят с най-добрите пиеси и може би по изключение да дойде още по-един спектакъл на млад интересен режисьор. Второто спорно положение е, че ни се иска на районните прегледи да се даде по-голяма свобода на художествените съвети на самите театри да определят с коя пиеса театърът ще участва на прегледа. Какво се иска сега от Народния театър, който може и по-късно от другите театри да представи своя репертоар? Препоръчва се на литературното бюро да обсъди с оглед на х прегледа онези пиеси, които са в наличност - какво може да влезе в репертоара? В същото време ние трябва да си дадем сметка какво можем да направим и кое е реализуемо по фактор време. За сега не се знае дали и следващия сезон ще се запази сегашното положение за трите сцени. Утре този въпрос ще се решава в Прецедентството. Но ние сега ще разговаряме на сегашното база, като имаме преглед и международните ангажменти на театъра. По фактор време положението е следното:

1. От 18 май ние излизаме от Операта. Това време ще го използваме за гостувания в страната.
2. От 10 до 19 юни в Сатирата ще гостува Берлинер ансамбъл.
3. От 20 до 28 май в "Сълза и смях" ще гостува Югославско драмско позорище.

Така че от 15 май Операта и "Сълза и смях" ги изключваме.

Освен това националният театър от 2 или 3 октомври за четвет ден отива в Берлин и Лайпциг с "Почивка в Арко Ирис" и "Свекърва". Подготовката за тези спектакли ще се извърши през месец септември. Това значи, че трябва по-рано да пуснем театъра във ваканция, за да можем от 1 септември да започнем работа.

Освен това през октомври или ноември на реципрочни начала ние ще гостуваме в Белград и Нови сад за седем дена.

По този начин месеците септември и октомври на 73 година трябва да ги изключиме като време за нормална работа.

За подготовката на V национален преглед и за реализиране на цялостния ни репертоар за следващия сезон ние можем да разчитаме на периода от ноември 73 до май 74г. Имаме седем месеца. Поради това аз не виждам реална възможност да извадим повече от две български пиеси. Театърът не може следващия сезон физически да направи повече от три заглавия. Имаме вече една утвърдена, с направено разпределение, за която Филип Филипов иска четири месеца репетиционен срок, която може да излезе само ако той се съгласи да сбие тези срокове или да почне отсега работа. Поканих го дайде лично на днешното ни заседание. /Извиква секретарката си да провери дали Филип Филипов е получил съобщение за заседанието. Отговорът е утвърдителен/. Поканих го, не е дошъл - това е негова лична работа.

Литературното бюро трябва да ни каже сега имаме ли ги тези пиеси?

СВЕЛИНА ГЬОРОВА. На предварителното заседание на литературното бюро с режисьорите, от което отсъства другарят Орлинов, ние обменихме мисли от това което е налично като пиеси и с оглед на националните задачи на Народния театър. Пиесите бяха разгледани за четене, предполагам, че всички вече ги знаят. Но имаше една предварителна ориентация към

1. "Пътуване към истината" на Лозан Стрелков
2. "Когато чайките ~~не~~ спят" ~~на Филип Филипов~~ Емил Манов.
3. "Ножът" на Михаил Величков - една съвременна камерна пиеса, която от днешния ден се връща към събитията от септември 23-та.

АЛЕКСАНДЪР ГЕТМАН. Постъпила е и пиесата на Величко Нешков, нали?
ИЛИЯНА ДРУМЕВА. Авторът ми я е дал не с молба да я внеса в литературното бюро, а само като една предварителна първа информация. Пиесата се казва "Присъдата".

АЛЕКСАНДЪР ГЕТМАН. Предлагам обсъждането на наличните заглавия да върви по линията на изключването.

ОРЛИН ОРЛИНОВ. Искам да кажа няколко думи за пиесите, които са налични и фантазмагорични.../Смях/.

1. "Пътуване към истината" на Лозан Стрелков
2. "Януари" на Йордан Радичков
3. "Ножът" на Михаил Величков
4. "Облаците отминават, небето остава" на Боян Балабанов
5. "Когато чайките спят" на Емил Канов
6. "Мечтател безумен" на Първан Стефанов и Надежда Драгова
7. Пиесата на Иван Мартинов
8. Пиеса на Камен Зидаров
9. Отсега задрасквам следното. Водих няколко хаотични разговора с Уайтов, на който все пак залагам надежди. Той е опорочен от ангажменти, в хубавия смисъл на думата, като умора от киното и пробуждането на театрален интерес у него. Той каза: "Пише ми се за театъра, приключвам с киното, имам някои идеи и нещичко готово", но засега това е в областта на фантазмагориите - задрасквам го.
10. "Присъдата" на Величко Нешков
11. "Трибуналът" на Ст. П. Даскалов - задрасквам го. Това е смехотворно. Фердинанд говори на Гачопетровица: "Ти не си бонбонче, а бурбонче"./Смях/.

БАНЧО БАНОВ. Орлин Василев каза, че също ще даде пиеса.

АЛЕКСАНДЪР ГЕТМАН. Обсъждаме само това, което е в наличност на бюрото ми.

БАНЧО БАНОВ. Освен това Драгомир Асенов обещава, че до есента ще представи своя нова пиеса.

АЛЕКСАНДЪР ГЕТМАН. Ако иска да му се играе пиесата да дойде утре, да се яви при мен да сключим договор. За "Горещи нощи" в Аркадия" всеки ден обещаваше, че "утре" ще сключи договор и до този момент не е сключен. Но ако се яви - ще сключим договор, но както го познавам пиесата му ще стане за прерязването на лентата на новата сграда.

ОРЛИН ОРЛИНОВ. Отпадаат: Хайтов, Зидаров, Драгомир Асенов. Остават:

1. "Пътуване към истината"
2. "Януари"
3. "Ножът"
4. "Облаците отминават, небето остава"
5. "Чайките"
6. "Мечтател безумен"

Иван Мартинов го закрасваме.

7. "Присвкмата" на Величко Нещков.

ИЛИЯНА ДРУМБЕВАНЕ написахме мнението си за пиесата на Иван Мартинов, темата за култа в момента не е актуална. Той твърди, че може да промени мотива за конфликта, но това значи нова пиеса. Отпада.

ОРЛИН ОРЛИНОВ. Започвам трето четене на списъка.

1. "Мечтател Безумен" по история е най-старата пиеса в нашия репертоар. Обсъждана, приемана, отхвърляна и редица неща от предисторията ѝ я засякоха.

АЛЕКСАНДЪР ГЕТМАН. Процедурните въпроси в случая не са важни, говорете направо.

ОРЛИН ОРЛИНОВ. "Мечтател безумен" като тема, като проблем, като външение, за Съединението на България, като аромат на мило за нас време, с дадената готовност на авторите/при които може би

обидата към театъра вече е направила взаимния контакт невъзможен/ - тази пиеса, ако стъпе режисьор на нея, ако литературното бюро вземе участие, - има заряд, има патриотизъм, има място в репертоара на Народния театър. Смятам, че независимо от косурите си спокойно може да съществува на сцената на Народния театър. Пиеса, написана от талантлив поет и упорита съпруга./Смях/. Казвам го в хубавия смисъл. Тя е добра като историк. Книгата й за Паисий е чудесна. С една дума и от страна на Народния театър и от страна на самата пиеса като мащабност - може това заглавие да фигурира. Но да не се забравя, че имаме работа с живи автори, историята с конфликтите трябва да мине в глуха линия. Ако пиесата остане в репертоара трябва да се търси форма, да се търси ключ към "Мюнхенски-преговори" с авторите./Смях/.

2. След нея най-стара пиеса по срок е пиесата на Боян Балабанов, който замина, а пиесата му остана, даже се върна, а облака е все още в гаши./Смях/5Аз тук няма да мога да говоря, може би Банчо, който е по-в облака./Смях/.

БАНЧО БАНОВ. Вторият вариант на пиесата е значително подобрен. Това е комедия - смела, остра.

АЛЕКСАНДЪР ГЕТМАН. Да я кадем тогава в Сатирата./Смях/. Аз сериозно говоря. Гчера идваха при мене да търсят комедии.

БАНЧО БАНОВ. Другарю Гетман, Сатиричният театър - това не е театър, а естрада, а тази пиеса за естрада не става. Може да продължим работата с автора, както и с "Мечтател безумен".

СВЕЛИНА ГЪБОРОВА. "Мечтател безумен" е много масова пиеса и е трудно да се прави в тези условия.

АЛЕКСАНДЪР ГЕТМАН. Тогава нека "Мечтателят" да остане за след прерязването на лентата.

ОРЛИН ОРЛИНОВ. Като казвам "Емил Иванов" си представям Бенко. Ако някой има да каже нещо по този въпрос да казва.

АЛЕКСАНДЪР ГЕТМАН. Не се занасяйте и дайте малко по-сериозно, защото аз в 6³⁰ днес имам среща с автора. Отговорете ми на следния въпрос - става ли пиесата на Емил Манов за прегледа?

ИЛИЯНА ДРУМЕВА. Дали става за прегледа? Зависи, с какво ще се съчетае, ако...

АЛЕКСАНДЪР ГЕТМАН. Без ако, "да" или "не".

ИЛИЯНА ДРУМЕВА. Недейте така "без ако". Нека довърши мисълта си. Ако тази пиеса се съчетае с нещо мащабно в репертоара, тогава тя би могла да влезе в репертоара. Но аз не мога да започна оформянето на един репертоар за прегледа с точка първа - комедията на Емил Манов.

ОРЛИН ОРЛИНОВ. Директорът ми се струва, че даде една ценна насока за нашите разсъждения - пиеса за преглед, а не пиеса за националния театър. Тук се отваря вратичка за компромис. С прискърбие трябва да признаем, че събитийното произвеждане го няма. Емил Манов в редови репертоар трудно би влязал. Пиесата е обсъждана и отхвърлена от Сатиричния театър.

ИЛИЯНА ДРУМЕВА. Те и "Януари" отхвърлиха. Тя би могла да бъде в един репертоар от сериозни, тежки пиеси, ако ги имаме тези пиеси - и тя има място. Нейния проблем не е централен, не е генерален, проблематиката ѝ е даже лековата. Не съм съгласна тя да бъде първото заглавие в нашия репертоар за прегледа.

ОРЛИН ОРЛИНОВ. Имам предложение да се ограничим не от две, а от три заглавия.

АЛЕКСАНДЪР ГЕТМАН. Добре, нека бъдат три български заглавия.

ОРЛИН ОРЛИНОВ. Моето предложение е:

1. "Мостът"
2. "Пътуване към истината"
3. "Януари".

Като букет се връзват. Преизвиква също така интерес ~~ИЛИЯНА~~

"Ножът", ако решим да вземем отношението към Септемврийското въстание. Проблемът има ли давност престъплението извършено тогава в наши дни по-отива на Народния театър. Предлагам я като резерва за горните три. Ако също така успеем да разчистим облака от неясноти - има ли право Народният театър да разчита на пиеса като "Януари". Мненията в литературното бюро се разделиха - едни са "за", друг "против", но не трябва да се забравя, че това е Йордан Радичков. Проблемът е Народният театър може ли да се заеме с негово произведение?

АЛЕКСАНДЪР ГЕТМАН. Решавайте - да сключи ли договор с Методи Андонов?

ОРЛИН ОРЛИНОВ. Аз съм за похобен експеримент. В записката, която литературното бюро изработи за "Януари" и която директорът нарече "византийска и иезуитска" /Смях/ нещата бяха казани така и не бива да се забравя, че бъркаме с голи ръце във врели кестени. Но нека да не застреляме пък и предварително заека. Винаги можем да не позволим да се вдигне завесата.

БАНЧО БАНОВ. Това е такава пиеса, че тя или ще има колосален успех или ще се провали с трясък.

ОРЛИН ОРЛИНОВ. В разговора, който водих с Йордан Радичков му зададох въпроса, дали ако Народният театър мине на нов етап по отношение на пиесата му: сключи договор, извика режисьор, почва репетиции - дали той е готов за нова работа над пиесата? Отговорът беше - "Разбира се". Методи Андонов също ще има пръст в довеждането до край на пиесата... Чудесно ще се вържат - рабническата тема на "Мостът", страстната партийна пиеса на Лозан Стрелков и легендата, да я наречем така, на Радичков. При тази тройка, обаче трябва да има едно изчакване, да се види пиесата на Величко Нешков и ако той я е направил - тогава ще пререшаваме. Но по своя народен заряд, с тези "пемперуги" и "тенци" дори, като заряд, ка-

то художествена категория пиесата на Радичков е на по-високо равнище от "Чайките" на Манов. Това е моето мнение:

1. "Мостът"
2. "Пътуване към истината"
3. "Януари"

резерви - "Ножът" и "Присъдата".

СЕВЕЛИНА ГЪРОВА, с оглед на най-значителен граждански обхват най-значителното произведение, което имаме е "Пътуване към истината". "Облаците отминават, небето остава" е остра, сатирична комедия, но авторът от тук нататък не може повече да дообогати пиесата. Тук един режисьор вече трябва да прекомплектува материала в нея, иначе нищо няма да стане. Но Боян Балабанов е автор, с когото много трудно се работи. Когато Люцканов поставяше "Птиците летят по дъбе" той се абстрахира от автора, направи си варианта и пиесата стана, но Боян Балабанов не говореше даже с него. Любчо Гройс не можа да се справи с него и "Пред буря" в Бургас не стана. Или авторът ще ни даде пиесата и режисьорът ^{узе} работи с нея, тогава пиесата може да се извади, или иначе разправията ще бъдат много големи. Аз го изключвам, освен ако някой режисьор не се нагърби с тази задача.

"Ножът" - тук основателно се подчерта силата на тази пиеса. Темата за гавността на престъплението има давност и днес. Но ме смущава известната нагласеност в ситуацията, изкуствената логическа нагласа, които карат пиесата да звучи хладно от сцената, придават известна дистанцираност на събитията. Това ме кара да не мога да я приема. За "Пътуване към истината" смятам, че достойно ще ни представи на прегледа. "Мечтател безумен" - следващият сезон нямаме техническата възможност да я представим. В тези условия да се нагърбваме с нея - това е лукс. За "Януари" аз плевдирам отива, това е пиеса срещу равнодушието. Но трябва да ви предупредя, че

КРЪСТЬО МИРСКИ. Ако към тези три заглавия се прибавя и "Последната жертва", всичко това не може да се приготви. Смятам "Януари" да си я поставя Методи Андонов. Но около това дали ще стане има много въпросителни и колебания. Методи Андонов беше веднъж назначен тук, разпредели пиеса и изчезна. "Когато чайките спят" - също колебливо заглавие.

МОИС БЕНИЕШ. Защо да е колебливо?

КРЪСТЬО МИРСКИ. Защото, Бенко, ти не беше, закъсия и не чу, че има и други мнения - против пиесата. Ако към тези колебания се прибавят и колебанията на Филип - всичко в репертоара ни започва да виси. Иначе и аз съм за:

1. "Пътуване към истината"
2. "Когато чайките спят"
3. "Януари"

МОИС БЕНИЕШ. И аз съм за тези три пиеси, но аз съм и за "Ножът". Това е камерна пиеса, в която има висок морален проблем и всъщност тя е единствената ни пиеса за Септемврийското въстание. Това е пиеса и за тези, които избиват и за тези, които защитават революцията. Смятам, че в пиесата има много живи сцени. Показанията на Фелдфебела действуват много силно. И за актьорите ще е интересна, защото това е високо художествен литературен материал.

АЛЕКСАНДЪР ГЕТМАН. Нея я оставяме като резерва и освен това ще се прочете и пиесата на Величко Пешков.

КРЪСТЬО МИРСКИ. Все едно ние няма да можем да приготвим Септемврийска пиеса за гатата.

ОРЛИН ОРЛИНОВ. Искам да кажа нещо за "Пътуване към истината".

Реално погледнато, "между нас по приятелски", както казва Георгина Богданова/Смях/, около тази пиеса има един момент, който я приближава до случая с Боян Балабанов. Струва ми се, че има доста психологически натрупвания както от страна на автора, така и от

страна на театъра и при възникналите недоразумения най-добре е да се вземе един външен режисьор, който на чиста и свежа глава да седне да прекрочи пиесата, понеже в нея има и ненаправени работи, много събрания, адаптацията не е премляла художествено всичко от трите пиеси. Мисля, че в случая, на автора е необходим режисьор, на който той да има доверие и който да му каже - "Аз ще ви я направя" - иначе нищо няма да стане. Не мислете, че казвам това провокационно. Ейчо, поради тези обстоятелства не можеш да бъдеш ангажиран с пиесата, Бенко е яхнал "Чайката". Лозан е обиден на Ейчо.

КРЪСТЬО МИРСКИ. Смятам, че не бива да изпускаме тази пиеса, много е хубава. Не бива да се поставя също така и от чужд режисьор. Не може Народният театър на прегледа да излиза само с чужди режисьори. Това е солидна пиеса, по нея има работа, но не мога да кажа, че тази работа ще изисква някакви особени усилия. Ако авторът е трудеж трябва да излезем пред него с конкретно предложение - театърът иска да я поставя и нека авторът си кажа своето "да" или "не". Ако и тази пиеса е с неизвестни ни не нямаме репертоар.

ОБЛИН ОБЛИНОВ. Простете ми тази малка провокация, но аз разчитах на нея, за да може този въпрос да се регламентира.

КРЪСТЬО МИРСКИ. Не ми е удобно да правя такива изявления, но аз искам да я поставя.

ОБЛИН ОБЛИНОВ. Народният театър трябва да каже на Лозан Стрелков че пиесата му "Пътуваме към истината" е включена в репертоара му, че си има режисьор за нея и че в случая ще се наложат естествените и обикновени поправки най-вече от композиционно естество. Обръщаме се към него - "Другарю Стрелков, какво е вашето мнение?" Дори можем това свое обръщение към него да го облечем в писемна форма.

ЕЙЧО ХАЛАЧЕВ. Никога и никой в Народния театър не е бил против пиесата.

АЛЕКСАНДЪР ГЕТМАН. Ти и Банчо не сте се отзовали на сроковете, угово-

рени с автора.

ЕНЧО ХАЛАЧЕВ. Въпросът не стои така. Никой от нас не се е отнасял с недоверие към пиесата. Трябваше да се срещнем със Стрелков на 26 август - нито ние носехме своя вариант, нито той своя.

АЛЕКСАНДЪР ГЕТМАН. Павел Матев ме обвинява в това, че след като аз съм го завел на среща с автора, след като сме получили неговото съгласие за работа, ние сме се мотолели. Аз му отговорих, че съм проверил и че точно преди двадесет дена пиесата е предадена в КИК от автора.

ОРЛИН ОРЛИНОВ. В името на истината трябва да признаем, че причината за всичко това е в големите ангажменти, които са поели Енчо и Банчо пред автора без знанието на ръководството и това, което са направили не е правилно.

ЕНЧО ХАЛАЧЕВ. Още нещо. Аз не съм обиден на автора, направил съм му само приятелски бележки, не виждам защо той трябва да ми се сърди. Ние продължаваме да се срещаме, говорим приятелски, не знам защо да не мога да поставям.

МОИС ВЕНИЕШ. Аз закъснях и искам да обясня, че пиесата на Емил Матов съм я взел от автора с негово знание, за да я представя в Народния театър, но без никакви ангажменти. Ръководството поиска от литературното бюро писменна оценка и литературното бюро даде положителен отзив за пиесата като за жива, интересна, свързана с нашето ежедневие. Също така, че може бързо да стане. Но пиесата беше изместена, защото бързо трябваше да се почне със свободните актьори и защото Орлин Орлинов написа една бележка, че тази пиеса трябва да се работва. Каза се, че литературното бюро трябва да извика автора, за да си каже бележките. Трябваше да се съобщи междуременно в КИК, че пиесата я ангажира Народния театър, защото Сатирата прояви интерес да я вземе...

АЛЕКСАНДЪР ГЕТМАН. И я отхвърли.

МОИС БЕНИЕШ. Авторът им отказа, защото им каза, че е заангажирана от режисьор, който я предлага в Народния театър. А това е солиден български автор, а пък още не е викан. Той ви е телефонирал, другарю Гетман, и е искал от вас да се срещнете.

АЛЕКСАНДЪР ГЕТМАН. Той ми телефонира и аз му телефонирах и ще се срещнем.

ОРЛИН ОРЛИНОВ. Другарю Бениеш, тук няма обиден момент, пиесата му отива за прегледа. Да повторим това, което се очертава за прегледа:

1. "Мостът" от Коста Странджев
2. "Пътуване към истината" от Лозан Стрелков
3. "Януари" от Йордан Радичков
4. Днешна комедия от Емил Маков. Нейното сегашно заглавие не ми харесва.

Напълно подкрепям Бенко за "Ножът". Още когато Илияна ми я пререза каза си казах "Тук спи риба".

- И две резерви: 1. "Ножът" на Михаил Величков
2. "Присъдата" на Величко Нешков.

КРЪСТЬО МИСКИ. "Ножът", "Чайките" и "Януари" могат да се готвят паралелно.

ОРЛИН ОРЛИНОВ. Искам да надам един глас в пустиня и отново да повдигна въпроса за национален конкурс за пиеса за откриването на театъра. Нека не се отказваме от тази идея. Може нещо и да излезе. Така се е родила "Свекърва".

АЛЕКСАНДЪР ГЕТМАН. Изработете статут за конкурса и веднага ще го обявя.

МОИС БЕНИЕШ. Другарят Гетман беше казал да му посочим имена на младежи, които да завършват ВИТИЗ, за да ги назначим в Народния театър. Сега аз мога да му посоча две имена: Юри Асенов и Белко

Кънев, и драмата от класа на Карамитев. Готов съм да ги взема на дебют в най-близката пиеса.

АЛЕКСАНДЪР ГЕИМАН. Всички в този състав идете и ги вижте на сцената на ВИТИЗ. Имам две свободни бройки за момчета.

ОГЛИН ОГЛИНОВ. Идват тежки сезони, без млади хора ще загинем. На Николайчо децата скоро ще кандидатствуват във ВИТИЗ. /Смях/.

РЕШЕНИЕ: Репертоарен план за сезон 1973/1974 :

1. "Мостът" на Коста Странджев
2. "Пътуване към истината" на Лозан Стрелков
3. "Януари" на Йордан Ракичков
4. Днешна комедия на Емил Манов

Две резерви: 1. "Ножът" на Михаил Величков

2. "Присъдата" на Величко Нешков

ВЕЛЕЖКИТЕ ВОДИ: *А. Каракостова*
/А. Каракостова, драматург/